Datganiad Cynaliadwyedd

2016

Glandŵr Cymru

The Canal & River Trust in Wales

Canal & River Trust

Cynnwys

Rhagair 1

Ein Gweledigaeth ac Amdanom Ni 2

Arwain trwy esiampl 3

- Cymunedau
- Ein Heconomi
- Adnoddau Naturiol
- Yr Amgylchedd
- Y Cynllun Gwyrdd
- Lleihau Ynni
- Milltiredd cerbydau a theithio
- Ynni adnewyddadwy
- Lleihau gwastraff ac ailgylchu

Rhagair

Mae Canal & River Trust yn gofalu am gasgliad anhygoel o asedau diwylliannol a naturiol, gan eu dal nhw mewn ymddiriedolaeth i'r genedl.

Mae'r asedau hyn yn cwmpasu 2,000 o filltiroedd o gamlesi, afonydd, dociau a chronfeydd dŵr sy'n cynnwys y trydydd casgliad mwyaf o adeiladau a strwythurau rhestredig yn y DU, gyda rhai ohonynt wedi'u lleoli yn un o bum Safle Treftadaeth y Byd UNESCO. Mae gennym hefyd 63 o Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, dros 1,000 o safleoedd cadwraeth bywyd gwyllt a chasgliad ac archif y National Waterways Museum.

Mae bron i 20 miliwn o bobl yn ymweld â'n dyfrffyrdd bob blwyddyn i'w defnyddio nhw i hwylio, canŵio, beicio, cerdded neu i fyfyrio'n dawel.

Credwn fod y dyfrffyrdd byw hyn yn gweddnewid llefydd ac yn cyfoethogi bywydau. Yn ein gwaith, mae angen i ni sicrhau cydbwysedd rhwng anghenion y rhai sy'n mwynhau ein rhwydwaith ar hyn o bryd a'r gofynion y mae'n rhaid i ni eu bodloni i sicrhau y bydd cenedlaethau'r dyfodol yn gallu parhau i'w mwynhau.

Rydym am gynnal rhwydwaith cynaliadwy o gamlesi ac afonydd sy'n newid o hyd ac a gydnabyddir fel trysorau cenedlaethol, hygyrch sy'n cael eu gwerthfawrogi gan bawb.

Mae ein hymagwedd at gynaliadwyedd yn hyrwyddo rhagoriaeth a chydbwysedd mewn tri maes allweddol; cymunedau; yr economi a'r amgylchedd. Mae'n adeiladu ar ein Cynllun Gwyrdd, a ddatblygwyd gyntaf yn 2010, i ddefnyddio llai o'n hadnoddau naturiol. Ym mis Tachwedd 2014, dyfarnwyd Safon yr Ymddiriedolaeth Garbon i Canal & River Trust, gan gydnabod ein hymdrechion i leihau ein hôl-troed carbon.

Er ein bod yn falch o'r cynnydd rydym ni wedi'i wneud hyd yma, nid ydym am laesu dwylo. Byddwn yn parhau i leihau ein heffaith bob dydd ar yr amgylchedd, gan gynnwys ein defnydd o adnoddau naturiol, ac yn ceisio cael effaith gadarnhaol lle bo hynny'n ymarferol. Fodd bynnag, mae dyfodol y dyfrffyrdd yn ein gofal yn dibynnu ar sicrhau eu bod yn parhau'n berthnasol i fywydau pobl o ddydd i ddydd a'r gydnabyddiaeth o'u gwerth gan y bobl rydym yn gweithio gyda nhw, megis cynllunwyr gwlad a thref, cynghorau, busnesau a llywodraeth ar bob lefel.

Mae'r tudalennau canlynol yn dangos beth mae cynaliadwyedd yn ei olygu i ni a sut rydym yn bwriadu ei gyflawni.

Richard Parry
Prif Weithredwr – Canal & River Trust.

Ein Gweledigaeth

Dyfrffyrdd bywiol i harddu ein byd ac i lonni'r enaid.

Beth mae cynaliadwyedd yn ei olygu i ni

Mae Glandŵr Cymru yn defnyddio datblygu cynaliadwy fel prif egwyddor drefniadol yn y ffordd rydym yn gweithredu a thyfu. I ni, ystyr datblygu cynaliadwy yw bodloni gofynion cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd heddiw heb gyfaddawdu ag anghenion cenedlaethau yfory.

Mae'n bwysig i ni bod y tri maes hyn yn cael sylw cyfartal yn ein gweithgareddau ac wrth i ni gynllunio i'r dyfodol. Gyda'r egwyddor hon mewn cof, gallwn gyfrannu at lunio lleoedd a gwydnwch cymunedau nawr ac yn y dyfodol.

Arwain trwy esiampl

Fel Ymddiriedolaeth, mae gennym dri phryder cyffredinol mewn perthynas â chynaliadwyedd:

1. **Beth yw ein heffaith ar gymunedau?**
2. **Beth yw ein heffaith ar yr amgylchedd?**
3. **Sut allwn ni reoli ein hasedau mewn ffordd gyfrifoll er mwyn sicrhau ein dyfodol ariannol?**

Cymunedau

Dim os bydd cymunedau ledled Cymru a Lloegr yn credu bod ein dyfrffyrdd yn berthnasol i'w bywydau heddiw ac i'r dyfodol y bydd modd iddynt oroesi yn y tymor hir. Rydym yn cynnal pob math o weithgareddau i hyrwyddo ymgysylltiad a chyfranogiad cymunedau lleol.

Gwirfoddoli

Rydym yn darparu amrywiaeth eang o gyfleoedd gwirfoddoli o safon ar lannau'r camlesi ac yn ein swyddfeydd. Mae hyn yn gyfle i bobl wneud rhywbeth cadarnhaol, cyfarfod â ffrindiau newydd a dysgu sgiliau newydd wrth greu budd i'w hardal. Credwn fod hyn yn cynyddu'r ymdeimlad lleol o berchnogaeth ac yn helpu i sicrhau dyfodol ein dyfrffyrdd. Erbyn diwedd mis Mawrth 2015, roedd gwirfoddolwyr wedi rhoi 450,000 o oriau. Ni fyddai ein gwaith yn bosibl heb ein gwirfoddolwyr gwych sy'n hollbwysig i gynaliadwyedd ein rhwydwaith.

Mabwysiadu

Mae cynlluniau mabwysiadu dyfrffordd wedi'u sefydlu i adeiladu ar awydd pobl i wneud gwahaniaeth i'w hardal leol. Mae'n galluogi grŵp neu grwpiau cymunedol i ofalu am ran o'u camlas leol. Fel arfer, rydym yn gofyn am ymrwymiad o ddiwrnod y mis o leiaf am 12 mis, ond nid ydym yn gofyn i grwpiau mabwysiadu weithio'n annibynnol na gwneud gwaith sydd fel arfer yn cael ei wneud gan staff proffesiynol Glandŵr Cymru. Roedd 120 o gynlluniau mabwysiadu ar waith erbyn diwedd mis Mawrth 2015.

Addysg

Trwy ein rhaglen ddysgu, rydym yn gobeithio ysgogi ymgysylltiad gydol oes â'n camlesi a'n hafonydd. Mae rhaglen ddysgu Glandŵr Cymru, Fforwyr Glandŵr Cymru, wedi'i chynllunio'n arbennig i helpu plant i ddysgu mwy am hanes, daearyddiaeth a bywyd gwyllt lleol tra'n mwynhau ein hunain. Mae gwirfoddolwyr wedi cyrraedd 40,000 o blant y flwyddyn.

Yr Economi

Rydym yn ennill incwm trwy ddarparu gwasanaethau a thrwy ein portffolio gwaddol, sy'n cynnwys eiddo yn bennaf. Mae enillion cyfalaf yn cael eu hail-fuddsoddi i gynhyrchu incwm i'r dyfodol. Rydym yn gwneud ein gorau glas i wella mynediad i'r cyhoedd er mwyn denu ymwelwyr newydd i'r dyfrffyrdd, ochr yn ochr â hyrwyddo defnydd cymysg ar y glannau. Mae hyn yn cefnogi'r gwaith o gynnal a chadw a gweithredu ein dyfrffyrdd, ac mae'n sail i fuddsoddi ynddynt yn y dyfodol i sicrhau bod cenedlaethau'r dyfodol yn gallu eu mwynhau.

Mae ein cynlluniau busnes yn rhai tymor hir ac rydym bob amser yn edrych am ffyrdd arloesol o sicrhau bod ein dyfrffyrdd yn parhau'n angorau perthnasol i'w cymunedau.

Cyflogaeth Gynaliadwy

Er mwyn cyfrannu at economi gynaliadwy, rydym yn credu mewn cyflogaeth deg a buddsoddi mewn hyfforddiant ac addysg.

Mae dros 1,600 o bobl ymroddgar yn gweithio i Glandŵr Cymru mewn swyddi amrywiol, o beirianneg ac ecoleg i reoli treftadaeth a datblygu eiddo. Er mwyn sicrhau bod ein staff yn gallu cyflawni'r cydbwysedd cywir rhwng bywyd a gwaith, rydym yn cynnig trefniadau gweithio hyblyg.

Rydym wedi ymrwymo hefyd i hyfforddiant parhaus ein staff, yn ogystal â darparu lleoliadau hyfforddi o safon ar ffurf prentisiaethau a hyfforddeiaethau.

Amrywiaeth a chynhwysiant

Mae Canal & River Trust yn parchu urddas ei holl weithwyr cyflogedig. Rydym yn croesawu'r gwahaniaethau rhwng unigolion ac yn ceisio creu amgylchedd sy'n gwerthfawrogi a pharchu cyfraniad pawb.

Ein nod yw cael gweithlu sy'n cynrychioli poblogaeth amrywiol Prydain ac yn adlewyrchu'r cymunedau lleol rydym yn gweithredu ynddynt. Rydym wedi ymrwymo i egwyddorion cyfle cyfartal ac rydym yn cydnabod bod y gwaith o sicrhau amrywiaeth a chydraddoldeb yn broses barhaus sy'n gofyn am ddatblygiad a chyfraniad parhaus gweithwyr cyflogedig ac eraill rydym yn gweithio gyda nhw.

Adnoddau Naturiol

Fel Ymddiriedolaeth, rydym bob amser yn ceisio gwella'r amgylchedd naturiol, adeiledig a chymdeithasol. Credwn fod ein dyfrffyrdd yn gyfle unigryw i gysylltu pobl â'u hanes a chyda natur. Mae camlesi ac afonydd yn ganolfannau perffaith ar gyfer adfywio cynaliadwy, gyda ffocws ar lunio lleoedd, darparu hafan ar gyfer byd natur a rhoi bywyd newydd i'n treftadaeth adeiledig.

Mae ein camlesi a'n hafonydd yn dibynnu ar gyflenwad digonol o ddŵr, sy'n debygol o gael ei effeithio gan y newid yn yr hinsawdd a'r galw cynyddol am ddefnyddiau eraill. Oherwydd hyn, rydym yn gwerthfawrogi pwysigrwydd diogelu ein hadnoddau naturiol a'u defnyddio nhw mewn ffordd gyfrifol a doeth.

Rydym yn arbennig o falch o'n proses heb ei hail o wneud penderfyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth mewn perthynas â materion tynnu dŵr ar Afon Wysg. Mewn partneriaeth â Sefydliad Afonydd Wysg a Gwy, Dŵr Cymru a Dŵr Hafren Trent, gyda Cyfoeth Naturiol Cymru fel rheoleiddiwr, llwyddwyd i gytuno ar lefelau tynnu dŵr cynaliadwy, gan sicrhau y gallai anghenion economaidd a chymdeithasol gael eu diwallu tra'n gwella statws cadwraeth yr afon.

Yn y dyfodol, byddwn yn ceisio lleihau ein heffaith ar adnoddau naturiol trwy:

- Barhau i gynnal a rheoli ein camlesi a'n hafonydd i leihau'r defnydd o ddŵr
- Parhau i ddatblygu ein systemau monitro fel ein bod yn cael y wybodaeth ddiweddaraf am gyflenwadau dŵr
- Pennu ffyrdd newydd o leihau ein defnydd o ynni, yn enwedig trydan (ar gyfer pwmpio dŵr) a thanwydd (ar gyfer ein cerbydau)
- Datblygu ffynonellau newydd o ynni gwyrdd, yn enwedig microgynhyrchu gan ddefnyddio dulliau cynhyrchu trydan dŵr a gwynt
- Paratoi, cyhoeddi ac adrodd ar Gynllun gwyrdd Canal & River Trust

Yr Amgylchedd

Rydym yn cymryd ein dyletswydd i warchod amgylchedd y dyfrffyrdd o ddifrif. Er mwyn gwneud hyn, rydym yn canolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol:

Gwarchod ein hamgylchedd naturiol – sicrhau nad ydym yn gwneud colled net o leiaf

Bydd defnyddio arfarniadau amgylcheddol a threftadaeth yn rheoli ein gwaith – mae o leiaf 1,500 o arfarniadau'n cael eu cwblhau bob blwyddyn ar gyfer ein gweithgareddau, yn amrywio o brosiectau untro i raglenni cenedlaethol neu dasgau rheolaidd. Mae'r arfarniadau hyn yn sicrhau nad yw ein gwaith yn achosi difrod gormodol, diangen i'r amgylchedd.

Mae llawer o'r effeithiau yn deillio o drydydd partïon, defnyddwyr a chymdogion neu achosion naturiol – rydym yn cofnodi dros 2,000 o ddigwyddiadau amgylcheddol bob blwyddyn, planhigion ymledol, tipio anghyfreithlon a llygredd dŵr yn bennaf. Ein rôl yw helpu i reoli digwyddiadau yn y tymor byr a chynllunio ymatebion mwy strategol i ddatrys problemau (e.e. erlid y rhai sy'n gyfrifol am dipio anghyfreithlon, helpu i ddatblygu cynlluniau chwyn ymledol ac ati) a helpu i adennill costau / sicrhau incwm i fodloni gofynion.

Rydym hefyd yn defnyddio Dangosydd Perfformiad Amgylcheddol i nodi perfformiad Canal & River Trust.

Gwella asedau'r amgylchedd naturiol

Ers dod yn Ymddiriedolaeth, rydym wedi bod yn canolbwyntio mwy ar wella ein hamgylchedd trwy ein gwaith, ein gwaith gwirfoddoli ar y dyfrffyrdd a'n cyllid allanol. Mae enghreifftiau'n cynnwys creu cartrefi newydd i adar, ystlumod a dyfrgwn, gosod ymyl cyrs i ddiogelu'r lan a gwella ein gwrychoedd a rheoli llystyfiant arall.

Mae'n gallu bod yn anodd cynnal rhywfaint o'n gwerth amgylcheddol gan ei fod yn bodoli ochr yn ochr â gwahanol ddefnyddiau a newidiadau mewn gweithgareddau. I reoli hyn, rydym wedi bod yn datblygu ein harolygon o werth presennol i asesu'r llefydd gorau i wneud gwelliannau.

Y Cynllun Gwyrdd

Rydym wedi ymrwymo i leihau ein defnydd o adnoddau a lleihau ein hôl-troed CO_2. I roi'r ymrwymiad hwn ar waith, mae ein Cynllun Gwyrdd yn cael ei arwain ar Lefel Cyfarwyddwr. O ganlyniad, dyfarnwyd Safon yr Ymddiriedolaeth Garbon i Glandŵr Cymru, sy'n cydnabod ein cyflawniadau o ran lleihau ein hôl-troed carbon. Mae'r dyfarniad yn cydnabod i ni leihau ein hallyriadau 13.6 y cant rhwng 2012 a 2014, sy'n gyfwerth â gostyngiad blynyddol o tua 3,000 tunnell o CO_2.

Mae ein proses gynaliadwyedd yn cynnwys parhau i esblygu a datblygu'r Cynllun Gwyrdd er mwyn parhau i leihau ein heffaith ar yr amgylchedd ac i wneud ein gweithredoedd o ddydd i ddydd yn fwy effeithlon. Gall y Cynllun gael ei addasu fesul cam i sicrhau bod ein polisïau'n gyfredol ac i ddysgu o arfer gorau sefydliadau eraill.

Mae'r Cynllun Gwyrdd yn cynnwys pum maes allweddol:

- Lleihau'r defnydd o ynni
- Milltiredd cerbydau a theithio
- Caffael cynaliadwy
- Lleihau gwastraff ac ailgylchu
- Budd amgylcheddol a chyhoeddus

Dysgwch fwy yma: **https://canalrivertrust.org.uk/about-us/environment/the-green-plan**

Lleihau'r Defnydd o Ynni

Rydym wedi gweithio gyda'r Ymddiriedolaeth Garbon i gynhyrchu Cynllun Rheoli Carbon gyda'r targed uchelgeisiol o leihau ein hallyriadau carbon 25% erbyn 2015 (yn seiliedig ar waelodlin 2009/10). Yn 2010, gwariodd Glandŵr Cymru £4.3 miliwn ar drydan a £0.2 miliwn ar nwy. Arweiniodd y defnydd o drydan yn unig at allyriadau o tua 19,000 tunnell o CO_2. Fodd bynnag, rydym wedi sicrhau gostyngiad yn ein defnydd o drydan o 36 GWH i 25.8 GWH rhwng 2010 a 2013/14 ac, erbyn hyn, mae 100% o'r trydan rydym yn ei brynu yn drydan adnewyddadwy. Mae'r gostyngiad yn rhannol o ganlyniad i gyflwyno meddalwedd rheoli ynni a thechnoleg newydd, megis goleuadau LED mewn swyddfeydd.

Camau nesaf

Byddwn yn:

- Parhau i leihau ein defnydd o ynni a'n hôl-troed CO_2
- Adeiladu ar Safon yr Ymddiriedolaeth Garbon – gan sicrhau gwelliant o flwyddyn i flwyddyn
- Defnyddio meddalwedd rheoli ynni i lywio buddsoddiad a dylanwadu ar ddealltwriaeth ac ymddygiad staff.
- Archwilio technolegau modern – gan eu cyflwyno os yw hynny'n ymarferol ac yn gwneud synnwyr economaidd pan fo hyn yn ategu amgylchedd unigryw'r ddyfrffordd sydd o dan ein rheolaeth.
- Symud tuag at >95% o drydan yn cael ei fesur gan fesurydd deallus a >95% o nwy
- Parhau i esblygu a buddsoddi mewn technolegau modern sy'n defnyddio ynni'n effeithlon

Milltiredd Cerbydau a Theithio

Rydym yn cydnabod bod ein gwaith cymhleth a daearyddol amrywiol yn cael effaith sylweddol ac rydym wedi ymrwymo i leihau ein milltiredd, i weithredu'n fwy effeithlon ac i ddefnyddio dulliau teithio sy'n fwy effeithlon ac ecogyfeillgar pryd bynnag y bo hynny'n bosibl. Rydym yn falch o fod wedi lleihau ein milltiredd ceir o 5.3 miliwn o filltiroedd yn 2010 i 4.7 miliwn o filltiroedd yn 2013 / 14, yn rhannol oherwydd ein cynllun teithio gwyrdd sy'n annog ein staff i yrru llai a gyrru'n ddoeth. I adeiladu ar y llwyddiant hwn, rydym ni wedi gosod terfyn o tua 20-25% ar gyfyngiadau CO_2 cerbydau, rydym wedi prynu'r faniau trydan cyntaf o'u math yn y DU a phrynu'r cerbydau masnachol gwyrddaf, mwyaf effeithlon lle bo hynny'n bosibl. Rydym hefyd yn ceisio sicrhau y bydd 20% o'n cerbydau masnachol yn cael eu pweru gan drydan o fewn 5 mlynedd.

Fodd bynnag, credwn fod modd i ni wneud mwy. Felly, i geisio lleihau'r defnydd o geir, rydym wedi cyflwyno cyfleusterau fideo-gynadledda eang ac rydym yn parhau i ddefnyddio mwy o drafnidiaeth gyhoeddus, yn ogystal â hyrwyddo cerdded a beicio.

Ynni Adnewyddadwy

Gwynt

Ar hyn o bryd, mae gennym ni un tyrbin gwynt yn Boddington ac mae prosiect arall yn cael ei adeiladu yn Sharpness. Amcangyfrifir bod Boddington yn cynhyrchu 1.142 o oriau megawat o drydan carbon isel y flwyddyn (yn gyfwerth â defnydd blynyddol cyfartalog 268 o gartrefi yn y DU).

Dŵr

Rydym yn gweithio gydag amryw o ddatblygwyr ynni dŵr i adeiladu cynlluniau ynni dŵr ar ein coredau. Yn ogystal â chynhyrchu ynni carbon isel gan ddefnyddio ein hasedau, byddwn yn cynhyrchu incwm blynyddol dros y 40 mlynedd diwethaf ac yn adeiladu llwybrau pysgod hanfodol. Ar hyn o bryd, mae gennym un cynllun ynni dŵr ar waith ac mae dau yn cael eu hadeiladu. Mae gwaith yn mynd rhagddo ar sawl safle arall.

Gwresogi ac Oeri

Rydym hefyd yn hyrwyddo'r defnydd o ynni thermol ein dyfrffordd i wresogi ac oeri adeiladau. Mae'r Adran Ynni a Newid Hinsawdd wedi cynnwys ein dyfrffyrdd yn eu map gwres sy'n dangos y ffynonellau dŵr a'u potensial i ddarparu ynni gwres ar gyfer pympiau gwres o'r dŵr. Mae defnyddio'r ynni thermol ar gyfer gwresogi ac oeri yn ateb carbon isel sy'n cyfrannu at dargedau Llywodraeth y DU sy'n ceisio lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr y DU o leiaf 80% (o waelodlin 1990) erbyn 2050. Mae gennym ni hefyd amryw o brosiectau oeri/gwresogi eraill ar ein camlesi, megis Mailbox yn Birmingham a datblygiad preswyl Dollar Bay yn Docklands (sy'n cael ei adeiladu ar hyn o bryd).

Lleihau Gwastraff ac Ailgylchu

Ni sy'n gyfrifol am waredu gwastraff o swyddfeydd, cyfleusterau gwasanaethau cwsmeriaid a gwaith adeiladu a charthu.

Rydym yn sylweddoli bod rheoli gwastraff yn gallu cael effaith fawr ar yr amgylchedd ac rydym yn awyddus i weithredu'n fwy cynaliadwy a sicrhau bod ein cwsmeriaid yn gallu gwneud yr un fath.

I wella, rydym yn gweithio gyda staff, contractwyr a rhanddeiliaid i leihau cyfanswm y gwastraff sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi trwy leihau'r gwastraff rydym yn ei gynhyrchu a chynyddu ein cyfraddau ailddefnyddio ac ailgylchu.

Ein prif nod yw dargyfeirio 90% o wastraff cwsmeriaid o safleoedd tirlenwi a ffrydiau gwastraff sgipiau.

Camau nesaf

Byddwn yn cyflwyno cynllun gwella tri cham ar gyfer rheoli gwastraff yn ystod 2015 – 2016. Yn ystod y cyfnod hwn, byddwn yn ceisio sicrhau ardystiad gan yr Ymddiriedolaeth Garbon am leihau gwastraff / rheoli gwastraff i'w ychwanegu at ein hardystiad ynni.

- **Cam 1:** Ymestyn ein gallu / arlwy ailgylchu mewn 82 o safleoedd gwastraff cwsmeriaid (Haf 2015)
- **Cam 2:** Ehangu'r gwaith ailgylchu mewn iardiau a depos (Hydref 15 / Gaeaf 16)
- **Cam 3:** Meincnodi gwastraff nad yw'n cael ei drafod trwy ein contractau cenedlaethol a thargedu gwelliant.